მონსტრი, როგორც სხვა: "თვალები სახის გარეშე" და "ფრანკენშტაინი”

ანა ხმალაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების და მეცნიერების ფაკულტეტზე კინომცოდნეობის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

სამაგისტრო პროგრამა: სახელოვნებო თეორიისა და პრაქტიკის კვლევები

(კინომცოდნეობა)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

თეო ხატიაშვილი, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2025

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ანა ხმალაძე

19.06.2025

აბსტრაქტი

ნაშრომი იკვლევს ჰორორის ჟანრს კინოში, ამასთანავე მონსტრის ხატსა და მის დატვირთვას კულტურასა და უშუალოდ ადამიანის ფსიქიკაში. ნაშრომში საუბარია ორ კლასიკური ჰორორის ჟანრის ფილმზე, „ჟორჟ ფრანჟუს „თვალები სახის გარეშე“ (1960) და ჯეიმს უეილის „ფრანკენშტაინი“ (1931). მაყურებლისა და ეკრანზე ნანახის ურთიერთდამოკიდებულების საკვლევად გამოყენებულია კოგნიტური აღქმის თეორიები და კინოს ფსიქოანალიტიკური თეორია. ნაშრომის საკვლევი კითხვებია:
როგორ ხდება მონსტრულობის დემონსტრირება კლასიკურ ჰორორში? ვისი/რისი რეპრეზენტაციაა მონსტრი? რა ფსიქოლოგიური პროცესებია ჩართული ფილმის აღქმაში? ვინ ახდენს საკუთარი თავის იდენტიფიკაციას მონსტრთან/რატომ? კვლევის ფარგლებში პასუხის გასაცემად გამოყენებულია ფილმის ვიზუალური ანალიზი, ფსიქოანალიტიკური, ფსიქოლოგიური, ფემინისტური თეორიები, ასევე მეორადი მონაცემების ანალიზი. ნაშრომის ფარგლებში დგინდება მჭიდრო კავშირი ჰორორის ჟანრსა და ქვიარ ადამიანებს შორის.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: საშინელებათა ჟანრი, მონსტრი, ფრანკენშტაინი, თვალები სახის გარეშე, კოგნიტური აღქმის თეორია

Abstract

The paper explores the horror genre in cinema, as well as the image of the monster and its significance in culture and the human psyche. It discusses two classic horror films: Georges Franju's 'Eyes Without a Face' (1960) and James Whale's 'Frankenstein' (1931). To investigate the relationship between the viewer and what is seen on screen, the paper employs cognitive perception theory and psychoanalytic film theory. The research questions are: How is monstrosity represented in classic horror? Whom or what does the monster represent? What psychological processes are involved in perceiving a film? Who identifies with the monster, and why? To answer these questions, the research uses visual culture studies along with psychoanalytic, psychological, and feminist theories, as well as the analysis of secondary sources. The paper identifies a strong connection between the horror genre and queer individuals.

Key words**:** Horror, Monster, Frankenstein, Eyes without a Face, Cognitive Perception Theory